

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/82991,Gieszczykiewicz-Marian-Teodor-Ludwik.html>
20.05.2024, 23:50

Gieszczykiewicz Marian Teodor Ludwik

GIESZCZYKIEWICZ Marian Teodor Ludwik (31 V 1889, Kraków – 30 lub 31 VII 1942, Oświęcim), lekarz, bakteriolog. Syn Teodora, księgarza i wydawcy muzycznego, oraz Eleonory z domu Pobudkiewicz.

Po ukończeniu Gimnazjum św. Anny w Krakowie (1907), studiował medycynę na UJ, uzyskując w 1913 stopień doktora wszechnauk lekarskich. Już w trakcie studiów został w 1910 demonstratorem, a w 1911 asystentem w Katedrze Weterynarii UJ. Powołany do wojska austriackiego w 1914, służył na froncie siedmiogrodzkim, później albańskim, a po upadku monarchii austrowęgierskiej, również w WP. Po demobilizacji G. rozpoczął starania o zdobycie habilitacji. W 1919 uzyskał ją na podstawie pracy *Zjawiska współaglutynacji i paraaglutynacji bakterij okrężnicowych* i został docentem bakteriologii na UJ. Dzięki stypendium Ministerstwa Zdrowia, odbył 1919–20 studia uzupełniające w Inst. Pasteura w Paryżu i zapoznał się z najnowszymi osiągnięciami bakteriologii podczas pobytu w Londynie. W 1922 został kierownikiem Zakładu Higieny UJ, a w 1924 mianowano go profesorem nadzwyczajnym (w 1930 zwyczajnym) i powierzono Katedrę Bakteriologii UJ. Na tym stanowisku pozostał do 1939. Ponadto zorganizował Państwowy Zakład Wyrobu Surowic i Szczepionek w Krakowie i kierował nim 1920–24. Uczestniczył w kampanii wrześniowej jako lekarz wojskowy, następnie przez Lwów powrócił późną jesienią do Krakowa, gdzie rozpoczął praktykę lekarską. Był jednym z pierwszych wykładowców tajnego nauczania medycyny (1939-41). Aresztowany przez Niemców w XI 1941, został wywieziony do obozu zagłady Auschwitz i tam zamordowany.

G. był autorem licznych prac z zakresu serologii,

epidemiologii i systematyki mikrobiologicznej. W 1919, wspólnie z J. Olbrychtem opisał dokładnie metodę serologicznego różnicowania smółki, która znalazła szerokie zastosowanie w praktyce sądowo-lekarskiej na całym świecie. Był też autorem dokładnego opisu skutków chorobotwórczego działania bakterii *Dialister pneumosintes* i jej udziału w krwotocznym zapaleniu nerek. Największy rozgłos przyniosła mu publikacja *Zur Frage der Bakterien-Systematik* (1939). G. wprowadził w niej do systematyki bakterii nowy rząd Rickettsiales (Rickettsiales-Gieszczykiewicz) i rodzinę Bartonellaceae (Bartonellaceae-Gieszczykiewicz). W latach już powojennych międzynarodowe środowisko mikrobiologów w pełni uznało dokonania G., afirmując to włączeniem do systematyki wyodrębnionego przez G. rzędu i rodziny bakterii.

Wśród jego uczniów należy wymienić m.in. S. Kirchmayera, A. Kleczkowskiego oraz Z. Przybytkiewicza.

PSB (Z. Przybytkiewicz); Śródka.

M. Bielek: *Marian Grzeszczykiewicz (1889–1942)*, [w:] *Od królewskich edyktów do inspekcji sanitarnej*, red. J. Bukowski, M. Bielek, Kraków 2007, s. 165–166; J.B. Gliński: *Słownik biograficzny lekarzy i farmaceutów – ofiar drugiej wojny światowej*, Wrocław 1997; *Wielka encyklopedia powszechna PWN*, t. 13 *Suplement*, Warszawa 1970; „Przegląd Lekarski” 1945, nr 3–4 (Z. Przybytkiewicz).

Ryszard Witold Gryglewski